Lesja kommune
Forvaltning og utvikling

Arkivsak: **2020/464** -1
Arkiv:
Saksbehandler:
Sigbjørn Skogset
Dato: **19.05.2020**

Saksutredning

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Forvaltningsutvalget	

Nedklassifisering av veier, forslag til retningslinjer og foreslåtte veier som sendes på høring

Kommunedirektørens innstilling:

Forslag til nedklassifisering av følgende veier legges ut på offentlig ettersyn og andre berørte parter til høring:

- Bøvegen
- Auravegen
- Stavheimsvegen
- Åsenvegen
- Stasjonsvegen (Lesjaskog)

Frist for merknader settes til 30 dager fra kunngjøring.

Frank Westad
kommunedirektør

Bakgrunn:

Lesja kommune har omtrent 35 km kommunal vei. Driftskostnadene er betydelig og det er et ønske om å kutte kostnader ved å nedklassifisere noen av veiene fra kommunal til privat vei.

I budsjettsak 2019/852 er utgiftene til kommunal vei for 2019 oppgitt å være 2,233 millioner etter at inntekter for refusjoner og gebyrer er trukket fra.

Veiene som er foreslått nedklassifisert er Bøvegen, Auravegen, Stavheimsvegen, Åsenvegen og Stasjonsvegen (Lesjaskog). Samlet årlig besparelse er anslått til ca 355000,- og vil kunne realiseres fullt ut i 2021. (Tall fra driftsbudsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023, sak 2019/852)

I tillegg er det lagt inn besparelse ved nedklassifisering av stasjonsvegen på Lesjaskog i samsvar med kommunestyrets vedtak i juni 2019.

Vurdering:

Nedklassifisering av kommunale veier vil kunne skape motstand blant brukerne av veien som følge av at tjenestetilbudet reduseres. Det bør derfor legges opp til en mest mulig likebehandling sett i forhold til andre private veier i nærområdene med sammenlignbar funksjon. Det vil si at veienes funksjon i stor grad er bestemmende for veiens status. Videre er det av stor betydning at nedklassifisering av veier medfører marginale samfunnsmessige konsekvenser.
Ut fra dette er det relevant å vurdere nedleggelse av veier som:

a. Ligger utenfor tettbebyggelse
b. Har lav trafikkbelastning
c. Betjener få eiendommer eller gårdsbruk
d. Ikke inngår i et samfunnsnyttig og regionalt transportnett
e. Ikke skal dekke sterke allmenne brukerinteresser eller andre offentlige formål og virksomheter

Samleveier, adkomstveier og boligveier i sentrum, i sentrumsnære og tettbebygde områder bør som hovedregel ha status som kommunale veier. Dette fordi disse veiene utgjør viktige element i et rasjonelt vei- og transportsystem i kommunen. Veiene vil også dekke samfunnsnyttige og allmenne behov.

Veier som utgjør en viktig forbindelse til annet offentlig veisystem med regional tilknytning, bør være en del av det kommunale veinettet med kommunalt drifts- og vedlikeholdsansvar.

Det bør vurderes hvordan man kan gjennomføre en nedklassifisering av kommunale veier med tanke på å inkludere grunneierne i prosessen. Dette kan bidra til økt forståelse til hvorfor veiene må nedklassifiseres og kan være med på å dempe eventuell motstand. Det foreslås derfor å fastsette retningslinjer og kriterier for hvordan nedklassifisering av veier skal foregå.

Når det gjelder Stavheimsvegen og Åsenvegen, så fungerer disse som gang- og sykkelvei langs E136. Kommunen bør derfor vurdere et tilskudd fra kommunen som bidrag for at disse veiene har denne funksjonen.

Auravegen har en funksjon som adkomst til Dalsida. Kostnaden med denne bør derfor deles med Dalsidevegen AS.

Forslag til generelle regler for nedklassifisering av vei i Lesja kommune

Veier som vurderes nedklassifisert sendes på høring til berørte parter før det fremmes sak til politisk behandling. Vedtak på nedklassifisering kan ikke påklages siden det er å anse som en politisk beslutning og ikke en forvaltningsavgjørelse. Dette er dermed eneste muligheten de berørte har til å komme med eventuelle uttalelser. Høring av forslaget vil gi kommunestyret et best mulig beslutningsgrunnlag.

Det vurderes i hvert tilfelle om veien eller deler av den bør oppgraderes før nedklassifisering til privat vei. Det bør også vurderes om kommunen skal ha en rolle i eventuelle veilag og jordskiftesaker. Kommunens interesse av å holde veiene i god stand og tilgjengelige bør veies opp mot eventuelle driftstilskudd.

Forslag til generelle kriterier for nedklassifisering av vei

Forvaltningsstyret utarbeidet i sak 15/840 kriterier for kommunale veier som skulle fungere som et grunnlag når det skal vurderes hvilke veier som kan nedklassifiseres til privat vei. Intensjonen med dette var å få en klassifisering av veinettet etter likebehandlingsprinsippet. Det presiseres at veier som tjener enkeltbeboere mer enn lokalsamfunnet og som ikke har en viktig funksjon for trafikkavviklingen, ikke bør være offentlig vei.

I hvert enkelt tilfelle må det gjøres en vurdering av om veien er offentlig formålstjenlig. Dersom den er det, så bør minst et av følgende kriterier være oppfylt for at den skal fortsette å være klassifisert som en kommunal vei. Hvis ikke minst et kriterium er oppfylt, bør den vurderes nedklassifisert.

	Kriterium for kommunal vei:	Vei bør klassifiseres som privat vei:
1	Kommunen eier veigrunnen.	Kommunen eier ikke grunnen.
2	Kommunale ledninger eller adkomst til kommunaltekniske installasjoner i veien.	Ikke kommunale ledninger eller adkomst til andre kommunaltekniske installasjoner i veien.
3	Snuplass i enden.	Mangler snuplass, ikke nok areal eller for kostnadskrevende å opparbeide snuplass.
4	Veien er definert som hovedadkomstvei til fritidsboligområde.	Veien har ikke funksjon som hovedadkomstvei til fritidsboligområde.
5	Veien er adkomstvei til kommunalt regulerte boligtomter.	Veien er ikke adkomst til kommunalt regulerte boligtomter.
6	Veien er adkomstvei til offentlige tjenester.	Veien er ikke adkomst til offentlige tjenester.
7	Veien er gangvei langs kommunal vei, eller er gangadkomst til offentlige tjenester.	Veien er ikke gangvei langs offentlig vei eller gangadkomst til offentlige tjenester.

<u>Kort om de ulike punktene:</u>

- Selv om kommunen eier veigrunnen er det ingen kommunal forpliktelse å drifte veien.
- Der hvor det går kommunale hovedledninger for vann og avløp (og evt. overvann) er det vanligvis fordelaktig, men ikke noe absolutt krav at kommunen har kontroll på driften av vegen. Alternativt kan kommunen betale avgift for bruk av vegen.
- Snuplass i enden av veien er et selvsagt krav. Likevel er dette et forhold som er løst i varierende grad. Ofte kan snuplassen være for liten og/eller det er vanskelig å deponere snø m.m.
- Hovedadkomstveier i hytteområdene er i enkeltsaker vedtatt overtatt av kommunen. I tillegg er vedtatt utbyggingsavtaler som regulerer ansvarsdeling mellom utbygger og kommunen mht. teknisk infrastruktur.
- Kommunen har regulert og bygd ut kommunale boligfelt i Bjorli, Lesjaskog og på Joramo. Det er naturlig at kommunen har ansvar for vedlikehold av disse vegene.
- Atkomstveger til viktige offentlige funksjoner bør beholdes som kommunale veger.
- Gangveinett langs kommunale veier eller som tjener som gangadkomst til offentlige tjenester bør beholdes for å sikre tilfredsstillende vedlikehold og trafikksikkerhet.

Det foreslås å velge ut veier som sendes til høring basert på foreslåtte kriterier.

Ved kompliserte eierforhold foreslås det å innhentes juridisk kompetanse for å avklare eventuelle problemstillinger som måtte dukke opp etter en høringsrunde.

Tilstand på vei ved nedklassifisering

Det er ingen krav til veistandard ved nedklassifisering, selv om vegvesenet eksempelvis opererer med visse krav ved nedklassifisering fra fylkesvei til kommunal vei. Det anbefales likevel å sette en minimumsstandard på veiene før privatisering for å unngå beslutninger som kan oppfattes som urimelige.

Konklusjon

Det foreslås å nedklassifisere Bøvegen, Auravegen, Stavheimsvegen, Åsenvegen og Stasjonsvegen (Lesjaskog).

Forslaget legges ut til høring. Det fremmes egen sak der eventuelle høringsuttalelser og juridiske vurderinger blir vektlagt.

Formålet vil være å redusere utgifter til drift og framtidige investering. Hvor mye som kan spares vil variere etter hvilke tilskuddsordninger man ender opp med.

Dokumenter

1 S Nedklassifisering av veier, forslag til retningslinjer og foreslåtte veier som sendes på høring

Vedlegg

1 Kartutsnitt